

การศึกษาไทย เน้นคุณธรรมจริยธรรม?

: พระมหาประสิทธิ์ ปลีทุโธ

อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ

ผู้เขียนได้คลุกคลีกับการทำ มคอ.๓ เมื่อได้เข้ามารับหน้าที่เป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ ณ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย การกรอกข้อมูลใน มคอ.๓ นั้น (งานกระดาษตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา) เป็นงานหลักของคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา หมวดที่ ๔ ว่าด้วยการพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา มีข้อหนึ่งในหลาย ๆ ข้อนั้น คือ การกล่าวถึงเรื่องคุณธรรมจริยธรรม ในวิชาที่อาจารย์ผู้สอนต้องมีการสอดแทรกเข้าไปด้วย ประเด็นนี้ทำให้มีคำถามที่หลายคนอยากรู้คำตอบอย่างมากว่า คุณธรรมจริยธรรม จะต้องรอให้เรียนในระดับชั้นอุดมศึกษาเลยหรือ หรือว่าเป็นเรื่องที่ควรต้องจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษามาแล้ว (นพดล ปรกรณ์มิตติ) เพราะปัจจุบันนี้ มีความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม การแข่งขัน การต่อสู้ดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดในสังคม ทำให้คุณธรรมจริยธรรม อันเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้คนในสังคมลดลงไปอย่างมาก เยาวชนรุ่นใหม่เกิดมาพร้อมกับการแข่งขันเพื่อให้ได้มาซึ่งความเจริญก้าวหน้าในการประกอบวิชาชีพ

การศึกษาและปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม อันดีงาม จึงเป็นสิ่งสำคัญในการหล่อหลอมขัดเกลาจิตใจของเยาวชนไทยให้ดียิ่งขึ้น เพื่อจะ

เป็นความหวังอันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศชาติในอนาคต (ช่อเอื้อง ฤกษ์รุจิพิมล)

ดังที่ประชาชนคนไทยได้เห็นข่าวใหญ่ตามสื่อในห้วงเวลาที่ผ่านมา กรณีคุณหมอที่ได้ทุนการศึกษาแล้วไม่จ่ายเงินคืนแก่รัฐบาล จะว่าเป็นผลผลิตของการศึกษาไทยในอดีตที่ยังไม่มี มคอ.๓ ที่ทำให้คณาจารย์ปวดหัวเล่น แต่ทุกคนก็น่าจะคิดเห็นตรงกันว่า คุณธรรมและจริยธรรมควรที่จะปลูกฝัง และสอนให้กับเด็กหรือเยาวชนของชาติไทยมาตั้งแต่เล็กๆ แล้ว ระบบการศึกษาไทยที่คุณครูมีภารกิจที่มากกว่าการสอนหนังสือและการพัฒนาองค์ความรู้ให้กับตนเอง แต่เพียงอย่างเดียว ทำให้ยากที่คุณครูจะสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม การสอนคุณธรรมจริยธรรม จึงอาจปรากฏได้เพียงในวิชาพุทธศาสนา เอกเช่นที่ตัวผู้เขียนเคยเรียนในสมัยเด็ก ๆ และกำลังได้พยายามส่งเสริมให้แก่เด็ก ๆ ได้เรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมในปัจจุบัน (โดยผ่านทาง การสอนวิชาศีลธรรมในโรงเรียน รวมทั้งหลักสูตรธรรมศึกษา) ไม่เว้นแม้กระทั่งคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา การสอนนักศึกษาให้ครบถ้วนตามคำอธิบายรายวิชา ประกอบกับการกำหนดพันธกิจ การสอน ที่บางสถาบันให้ความใส่ใจกับจำนวนพันธกิจการสอนของอาจารย์ จึงทำให้อาจารย์ไม่มีเวลาเอาเรื่องคุณธรรมจริยธรรมมาสอดแทรกในบทเรียนให้สอดคล้องกับเนื้อหา เพราะต้องการสอนให้ครบตามเนื้อหาคำอธิบายรายวิชา

เมื่อแยกมากล่าวถึง คำว่า “**คุณธรรม จริยธรรม**” จะพบว่ามีความหมายถึง คุณงามความดีของบุคคลที่กระทำลงไปด้วยความสำนึกดีในจิตใจ โดยได้ยึดถือปฏิบัติจนเป็นความเคยชินกันมายาวนาน อันเป็นลักษณะนิสัยของคนดีที่พึงประพฤติปฏิบัติจนเป็นที่ยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ดีงามถูกต้องตามจารีตประเพณีของตนเอง ผู้อื่น และสังคมโดยรวม ในสังคมไทยปัจจุบันที่กำลังก้าวเข้าสู่ยุคแห่งการแข่งขัน ทำให้บางครั้งผู้คนเกิดความเห็นแก่ตัว เห็นแก่ได้ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน จนขาดความยับยั้งชั่งใจ กระทำในสิ่งที่ผิด ไม่นำคำนึงถึงคุณธรรม จริยธรรม นำไปสู่ความหายนะของประเทศชาติ การศึกษา การอบรมและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม จึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเยาวชนซึ่งเป็นอนาคตของชาติที่มีคุณค่าให้เป็นคนดี มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งทางจิตใจและร่างกาย ช่วยให้สังคมประเทศชาติสงบร่มเย็น

ดังนั้น การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือตั้งแต่คนในครอบครัว เพื่อน ญาติมิตร ครูอาจารย์ สังคม รวมถึงกระบวนการของประเทศชาติ ผู้ปกครองต้องเป็นแบบอย่าง ครูอาจารย์เป็นทั้งต้นแบบและคอยชี้แนะในสิ่งที่ถูกต้อง โรงเรียน วัด บ้าน หรือที่เรียกกันติดปากว่า “**บวร**” ต้องช่วยกันอบรมปลูกฝังและขัดเกลาจิตใจ ให้เยาวชนสามารถพัฒนาจิตใจด้านคุณธรรมจริยธรรมได้ด้วยตนเอง สามารถควบคุมความประพฤติปฏิบัติของตนให้อยู่ในกรอบของพฤติกรรมที่พึงปรารถนาของสังคม ทั้งในสภาพการณ์ปกติและเมื่อเผชิญกับปัญหาหรือความขัดแย้ง ประเทศชาติเปรียบดังเรือลำใหญ่ ต้องอาศัยลูกเรือที่มีคุณภาพ มีคุณธรรมจริยธรรม เป็นคนดี

มีคุณค่าในสังคม เพื่อนำพาประเทศชาติสู่จุดหมายอันมั่นคง เยาวชนซึ่งเป็นกำลังสำคัญของชาติ จึงจำเป็นต้องได้รับการปลูกฝัง จากผู้ใหญ่ทุกระดับไม่ว่าจะเป็นระดับครอบครัว ตลอดจนสถาบันชาติ ช่วยขัดเกลาจิตใจหล่อหลอมให้เป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรม อันเป็นหลักธรรมสำคัญให้อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในหนังสือวันเด็กปี พ.ศ.๒๕๓๔ ว่า

“เด็กไทยต้องฝึกอบรมธรรมจริยาให้สมบูรณ์พร้อมในตนเอง จักได้เป็นคนดีมีคุณมีประโยชน์ และสามารถรักษาตัว รักษาชาติ บ้านเมือง ให้ดำรงอยู่ด้วยความเจริญมั่นคงต่อไปได้”

โลกปัจจุบันกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรม ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม ยุคแห่งการแข่งขันและมีการต่อสู้ดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดในสังคม ทำให้คุณธรรม จริยธรรม อันเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้คนในสังคมมองแล้วเหมือนลดลงไปมาก เยาวชนรุ่นใหม่เกิดมาท่ามกลางความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรม ท่ามกลางการแข่งขันเพื่อให้ได้มาซึ่งความเจริญก้าวหน้า ในการประกอบวิชาชีพ ตลอดจนการมีวิถีชีวิตและดำเนินชีวิตประจำวัน การศึกษาและวิธีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอันดีงามจึงเป็นสิ่งสำคัญในการหล่อหลอมขัดเกลาจิตใจของเยาวชนไทยให้จิตใจดียิ่งขึ้น เพื่อจะเป็นความหวังทางพลังคุณค่าในตัวตนอันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศชาติในอนาคตอย่างยั่งยืน

การกล่าวถึง คำว่า “**คุณธรรม**” นั้น เป็นคำสมาสระหว่าง คำว่า “**คุณ**” กับ คำว่า “**ธรรมะ**” เมื่อนำมารวมกันแล้ว จึงหมายถึง

คุณงามความดีที่เป็นธรรมชาติ ก่อให้เกิดประโยชน์ ต่อตนเองและสังคม เป็นแนวความคิดที่ดี เป็นตัวบังคับให้ประพฤติดี เป็นจริยธรรมที่แยก เป็นรายละเอียดแต่ละประเภท หากประพฤติ ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอแล้ว ก็จะเป็นสภาพคุณงาม ความดีทางความประพฤติและจิตใจของผู้นั้น

แม้กระทั่งคำว่า **“จริยธรรม”** เป็นคำ สมาสระหว่าง คำว่า **“จริยะ”** กับ คำว่า **“ธรรมะ”** หมายถึง ความประพฤติที่เป็นธรรมชาติ เกิดจาก คุณธรรมในตัวเอง ก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อย ในสังคม รวมความสรุปได้ว่า เป็นข้อควรประพฤติ ปฏิบัตินั่นเอง

ดังนั้น ประชาชนชาวไทยควรจะมีคุณธรรม จริยธรรมพื้นฐาน ๕ ประการเบื้องต้น ประกอบด้วย

๑) ความซื่อตรง หมายถึง ความประพฤติ ตรงต่อตนเอง และต่อผู้อื่นทั้งกาย วาจา ใจ มีความละเอียด และเกรงกลัวที่จะประพฤติชั่ว มีความประพฤติถูกต้องดีงามเป็นหลักในการ ดำเนินชีวิตยึดมั่นความจริง รักความเป็นธรรม ปราศจากความรู้สึกลำเอียงหรืออคติ

๒) วินัย หมายถึง การยึดมั่นเคารพและ ปฏิบัติตามกฎหมาย ขนบธรรมเนียมจารีตประเพณี รวมถึงค่านิยมที่ดีงามของสังคมอย่างเต็มใจและ ตั้งใจ

๓) พอเพียง หมายถึง การดำเนินชีวิต อย่างพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี มีความรู้ มีคุณธรรม เพื่อชีวิตที่สมดุลและยั่งยืน

๔) เสียสละ หมายถึง เสียสละเพื่อส่วนรวม เสียสละความสุขส่วนตัว เพื่อทำประโยชน์ให้แก่ ส่วนรวม เห็นอกเห็นใจ เห็นคุณค่าในเพื่อนมนุษย์ ผู้มีความเดือดร้อน มีความอาทร เอาใจใส่ เป็นผู้ให้รู้จักแบ่งปัน เป็นผู้ผู้มีจิตอาสา

๕) รักสิ่งแวดล้อม หมายถึง การใช้

ประโยชน์ทรัพยากรตามความต้องการอย่างมี สำนึกต่อสิ่งแวดล้อม โดยใช้อย่างฉลาด ใช้อย่าง ประหยัดและฟื้นฟูให้ดีขึ้น

ดังนั้น คุณธรรมและจริยธรรมจึงเป็นคุณ เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติ หน้าที่การทำงาน การกระทำใด ๆ ที่ก่อให้เกิด ประโยชน์ ไม่มีโทษต่อการดำเนินชีวิตและการ ปฏิบัติหน้าที่การทำงาน ถือเป็นการกระทำที่มี คุณธรรม

การที่จะรู้ว่าไม่มีคุณธรรม ไม่มีจริยธรรม หรือผิดจรรยาบรรณ ไม่จำเป็นต้องให้ใคร มาคอยตรวจสอบ เพียงแค่ถามตัวเองว่าสิ่งที่ เรากระทำประพฤติหรือปฏิบัติอยู่นี้ เป็นเช่นนี้ หรือไม่ว่า ๑) เป็นการกระทำที่ถูกต้องดีงามหรือไม่ ๒) สังคมยอมรับหรือเปิดเผยกับสังคมหรือไม่ และ ๓) เป็นการกระทำที่ทำให้เสื่อมเสีย ชื่อเสียงดีงามของตนเองหรือองค์กร หรือสถานที่ ที่เราทำงานอยู่หรือไม่ คุณธรรมและจริยธรรม เป็นเรื่องที่สำคัญและเป็นเรื่องที่ยิ่งใหญ่กว่า กฎหมาย เพราะมันเป็นเรื่องของจิตใจที่อยู่ ภายใน เป็นเรื่องของความสำนึกรับผิดชอบชั่วดี ต่อตัวเอง ครอบครัว ที่ทำงาน สังคม และ ประเทศชาติ

คุณธรรมและจริยธรรมที่จำเป็นสำหรับ คนทำงาน ในเบื้องต้นจะต้องมี ๓ เก่ง อยู่ใน ตัวก่อน คือ ๑) เก่งตน (self ability) ๒) เก่งคน (social ability) และ ๓) เก่งงาน (task ability)

เก่งตน หมายถึง มีความสามารถที่ชอบ ศึกษาหาความรู้อยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ทันโลก ทันคน อย่าลืมนึกว่าโลกที่เจริญไม่ว่าจะเป็นวัตถุหรือ จิตใจ ก็เพราะมนุษย์พัฒนาอย่างไม่หยุดยั้งนั่นเอง เราต้องรอบรู้ รอบคอบ แต่ต้องไม่รอบจัด

เก่งคน หมายถึง มีความสามารถที่จะ

ทำให้ตัวเขาไหนเข้าได้ เป็นที่รักใคร่ชอบพอกันทุกฝ่ายนั้น หมายถึง มีมนุษยสัมพันธ์อันดีนั่นเอง ไม่ว่าจะเป็นมนุษยสัมพันธ์ในครอบครัวหรือในที่ทำงานก็ตาม สามารถทำตนให้เข้ากับคนได้ทุกคน เฉพาะในการทำงานหากมีผู้บังคับบัญชา ผู้บังคับบัญชาที่รัก หากมีลูกน้องลูกน้องก็รัก เพื่อนร่วมงานก็รัก บุคคลภายนอกหรือลูกค้าก็รัก ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์กับตนเองและธุรกิจเป็นอย่างดี

แรงงาน หมายถึง เป็นผู้ที่ทำงาน ขยันทำงาน และรู้วิธีทำ คือรู้ว่าจะทำอย่างไร โดยใช้เวลาน้อย เหนื่อยน้อย แต่ได้ผลงานมาก

ในหลักการของคนทำงานในแต่ละองค์กรนั้น ๆ ควรประกอบด้วย คนเราต้องรู้จักอ่อนน้อม ถ่อมตนบ้างในบางเวลา การโอนอ่อนผ่อนตามนั้น จะช่วยให้คนที่แข่งกร้าวโน้มลงได้ถ้ารู้จักใช้สติ ไตร่ตรองและเรียนรู้ให้ดี โอนคือย้ายตัวจากซ้ายไปขวา ถ้าเคยขวักโอนไปหาความดีไม่ทำชั่วต่อไป โอนแล้วก็ต้องอ่อนตามสิ่งแวดล้อม อย่าไปแข็งขืนอยู่ เพราะจะไม่มีอะไรดีขึ้นเลย

ย้อนมากล่าวถึงคุณธรรมจริยธรรมของผู้นำ (leader) ถือเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง และมีส่วนต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลว ผู้บริหารมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ภาวะผู้นำหรือความเป็นผู้นำ (leadership) เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารจะให้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้อื่น มีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุจุดหมายขององค์กร จากนิยามดังกล่าว มีคำถามว่า ผู้บริหารจะทำให้ตนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนอื่นได้อย่างไร คำตอบก็คือ อำนาจ (Power) ที่สำคัญดังนี้

(๑) อำนาจตามกฎหมาย (legitimate power) เป็นอำนาจตามตำแหน่ง

(๒) อำนาจในการให้รางวัล (reward power) เช่น การเลื่อนขั้นเงินเดือน การเลื่อนตำแหน่ง

(๓) อำนาจในการบังคับ (coercive power) สามารถลงโทษหรือควบคุม เมื่อมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ เช่น การลดขั้นเงินเดือน ซึ่งจะช่วยให้ได้ผู้บังคับบัญชา เกิดความยำเกรง

(๔) อำนาจในความเป็นผู้เชี่ยวชาญ (expert power) การมีประสบการณ์ ความรู้ หรือทักษะเชิงเทคนิคที่คนอื่นไม่มี

(๕) อำนาจในการมีข้อมูลสารสนเทศ (information power) และ

(๖) อำนาจจากความเลื่อมใสศรัทธาของผู้อื่น (referent power) ในลักษณะของผู้นำที่ดี (good leadership)

ในทศวรรษของคนไทยได้มองภาวะของผู้นำอยู่ ๓ ทศวรรษ คือ ทศวรรษที่ ๑ “๓ ค” ครอบงำ ครอบคน ครอบงาน ทศวรรษที่ ๒ “๔ ก” ภูมิรู้ ภูมิธรรม ภูมิฐาน ภูมิปัญญา และทศวรรษที่ ๓ “๔ ท” ท้นคน ท้นงาน ท้นเหตุการณ์ และท้นสมัย

ในส่วนของมาตรฐานผู้นำในผืนนั้น ต้องประกอบด้วย (๑) แสดงความเป็นของแท้ (authenticity) (๒) การมีวิสัยทัศน์ (vision) (๓) ต้องมีความกล้าตัดสินใจ (decisiveness) (๔) แสดงความใส่ใจ (focus) คุณลักษณะข้อนี้ เป็นการ “ซื้อใจ” ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างแท้จริง (๕) สร้างความรู้สึกร่วมกันเป็นส่วนตัว (personal touch) (๖) มีความสามารถในการสื่อสาร (communication & people skills) และ (๗) การพัฒนาตนเองอยู่เสมอ (ever forward)

การเป็นครูอาจารย์นั้น สำคัญอย่างยิ่ง

คือ “**ความมีคุณธรรมจริยธรรม**” เพื่อนำไปใช้ในการบริหารทรัพยากรทางบุคลากร และบริหารจัดการองค์กรให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข และมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล ซึ่งส่งผลไปถึงประเทศชาติบ้านเมืองให้เกิดการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น และสังคมไทยสงบสุข คำถามมีอยู่ว่า “**ท่านผู้รู้ คณาจารย์ทั้งหลาย จะช่วยกันพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ทั้งแก่ตนเอง และพัฒนาให้แก่เด็กนักเรียน นักศึกษา ได้อย่างไร?**”

เอกสารอ้างอิง

ช่อเอื้อง ฤกษ์จุฬิมล. **คุณธรรมจริยธรรม** **นำเด็กไทยให้สมบูรณ์.** (สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๙) จากเว็บไซต์ <http://www.bantoomschool.ac.th>

นพดล ปกรณ์นิมิตติ. **คุณธรรมจริยธรรม: บทสะท้อนการศึกษาไทย จากกรณีหมอฟันหนีทุน** (สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๙) จากเว็บไซต์ www.

kroobannok.com/article.

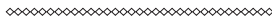
เสรี พงศ์พิศ. **การศึกษาแบบโหลสอนให้คิดเป็น.** (สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๙) จากเว็บไซต์ www.kroobannok.com.

เด็กไทยควรนำคุณธรรมจริยธรรมใส่ใจใจให้สมบูรณ์. (สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๙) จากเว็บไซต์ <https://jounjoue.wordpress.com>.

คุณธรรมจริยธรรมพื้นฐานของคนไทย. (สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๙) จากเว็บไซต์ <http://slideplayer.in.th>.

คุณธรรมจริยธรรมกับการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติหน้าที่การงาน. (สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๙) จากเว็บไซต์ http://pr.prd.go.th/nan/ewt_news.php

ภาวะผู้นำคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับผู้บริหาร. (สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๙) จากเว็บไซต์ <https://www.gotoknow.org/posts/384392>.

มารยาท

: นางสาวฉัฐศุภางค์ สารมาศ

มารยาททางสังคมอะไรบ้างนะ ที่เราควรจะทำ ??

เจอข้อความที่เขียนโพสต์ในเฟซบุค “มารยาททางสังคมเสื่อม” รู้สึกใจหาย คิดและตรึกตรอง นำมาเปรียบเทียบในยุคสมัยต่าง ๆ ที่ผ่านมา สิ่งดีงามในสังคมมีเยอะ ประเพณีวัฒนธรรมที่มีคุณค่าของไทยที่ถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นมีมากมาย และเป็นสิ่งล้ำค่า แต่ทำไมคนไทยลืมรากเหง้าของตนเอง มองแต่ค่านิยมของต่างชาติ ได้โปรดหันกลับมามองตนเองสักนิด สิ่งใดที่ดีมีค่าก็ควรจะนำมาใช้ ถ่ายทอดสู่ประชาคมโลก ดังเช่นเรื่องที่จะกล่าวต่อไป คือ มารยาท

มารยาท หมายถึง กิริยา วาจาที่สุภาพเรียบร้อย ที่บุคคลพึงปฏิบัติในสังคมโดยมีระเบียบแบบแผน อันเหมาะสมตามกาลเทศะ

ขอบข่าย มารยาทไทย มารยาทไทยเป็นสิ่งที่หนึ่งซึ่งถือเป็นสัญลักษณ์แสดงถึงความเป็นไทยไม่ว่าจะเป็น การไหว้ การพูดจา วิธีการเรียกคนอื่น ๆ ในสังคม เช่น เราเรียกแม่ค้าขายส้มตำว่า ป้า แสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของคนไทยที่ไม่สามารถหาได้ในชาติอื่น ๆ และสังคมที่ใกล้ชิดของคนไทย นอกจากนั้นมารยาทไทยยังครอบคลุมถึงกิริยา วาจาต่าง ๆ เช่น การยืน การเดิน การนั่ง การนอน การรับของส่งของ การทำความเคารพ การแสดงกิริยาอาการ การรับประทานอาหาร การให้และรับบริการ การทักทาย การสนทนา การใช้คำพูด การฟัง การใช้เครื่องมือสื่อสาร รวมทั้งการประพฤติปฏิบัติในพิธีการต่าง ๆ

ปัจจุบันด้วยพิษของโลกาภิวัตน์และโลกของการแข่งขันและการทำงานให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ที่แย่งเวลาในการที่จะปลูกฝังสิ่งดีงามเหล่านี้ไป เกิดการหลงลืมคำว่า “มารยาท” และได้เกิดการทำสิ่งต่าง ๆ ที่ยึดตนเองเป็นหลัก โดยไม่ได้คำนึงถึงคนในสังคมรอบข้างว่า เขาจะรู้สึกอย่างไรกับสิ่งที่ตนเองกระทำกล่าวง่าย ๆ ว่า “ไม่เอาใจเขามาใส่ใจเรา เพราะไม่ใช่เรื่องของเรา เรื่องของเรา คือ เราต้องสบาย ต้องได้ ไม่ต้องเสีย หรือต้องสำเร็จ” จึงทำให้สังคมเกิดความสับสนว่า “สิ่งใดควรทำและสิ่งใดไม่ควรทำ” “สิ่งใดเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม” “สิ่งใดถูกกาลเทศะหรือไม่ถูกกาลเทศะ” บางคนก็กล่าวไปจนถึงการมีสมบัติผู้ดี จึงทำให้เกิดความขัดแย้งกันในสังคม ความอคติต่อกันทำลายบรรยากาศดี ๆ ของการอยู่ร่วมกันในสังคม ทำให้สังคมรอบข้างไม่น่าอยู่ แต่ถ้าทุกคนหันมาปรับปรุงบรรยากาศที่ดีในสังคม ตั้งแต่หน่วยเล็กจนถึงหน่วยใหญ่ที่สุด จะทำให้สังคมนั้น ๆ น่าอยู่มากขึ้น จะพบกับความถ้อยทีถ้อยอาศัยน้ำใจที่เอื้ออาทรกันและกัน การช่วยกันร่วมมือกันทำงาน และเกิดความสุขในการอยู่ร่วมกันในครอบครัวและการทำงาน

ดังนั้น มาช่วยกันทำสิ่งที่หายไปนั้น กลับคืนมาสู่สังคมไทยกันเถละ นั่นคือ “มารยาททางสังคม” ที่ดูเหมือนสิ่งที่ดูเล็กน้อย แต่มีความสำคัญที่ทำให้ครอบครัว หน่วยงาน และสังคมเราน่าอยู่ เพราะบุคคลเรานอกจากจะมี

ความสามารถในการทำงานที่ดีเยี่ยมแล้ว ยังต้องรู้จักรักษากิริยามารยาท และจะต้อง รู้จักการสมาคมกับผู้อื่น จึงจะเป็นบุคคลที่มีเสน่ห์ เพิ่มความสนใจให้กับผู้พบเห็น จึงนับได้ว่าบุคคล ผู้นั้นเป็นบุคคลที่ประสบความสำเร็จ ในการ ดำเนินชีวิตประจำวันและในการทำงาน เพราะ คนมีมารยาทนั้นไม่ได้วัดกันที่คุณจบวุฒิปะไรมา หรือมีตึกกี่ระดับใด หรือมีตำแหน่งหน้าที่อะไร หรือมาจากวงศ์ตระกูลไหน หรือมีฐานะอย่างไร แต่วัดกันที่บุคลิกภาพของบุคคลที่แสดงออกมา โดยท่วงทีกิริยามารยาทที่แสดงออกมาแล้ว บุคคลอื่นรอบข้างเขาได้รับได้หรือไม่ได้ บุคคล ที่มีกิริยามารยาทดีจะมีโอกาสได้รับความนิยม ชมชอบและชื่นชมจากบุคคลรอบข้าง แต่ถ้า บุคคลนั้นมีตำแหน่งหน้าที่สูง เป็นผู้บังคับบัญชา หรือมีความเก่งในหน้าที่การงาน แต่ไร้มารยาท ทางสังคม บุคคลนั้นก็ไม่น่าชื่นชมหรือน่านับถือ เพราะบุคคลนั้น ยังไม่รู้ว่าจะอะไรควรทำและไม่ ควรทำ ยังนึกถึงแต่ผลประโยชน์ของตน หรือ ยึดตนเองหรือที่เรียกว่า “อัตตา” เป็นหลัก ยังไม่รู้จักให้เกียรติคนอื่น ลืมมองดูคนอื่นที่อยู่ รอบข้างว่า ทุกคนมีความสำคัญในสังคมไม่ว่า เขาจะอยู่ในฐานะใดในสังคมก็ตาม เขาก็มี ความเป็นมนุษย์เช่นเดียวกัน จึงควรให้เกียรติ ไม่ว่าเขาจะมีฐานะด้อยกว่าตนก็ตาม หลายครั้งที่ บุคคลเราเมื่อมีฐานะ มีหน้ามีตาในสังคม หรือ มีอำนาจขึ้นมา มักจะลืมนึกถึงคนอื่นที่เขามี ความเป็นมนุษย์เช่นตนเอง ที่มีความรู้สึกและ มีความต้องการเช่นกัน แต่กลับแสดงอำนาจหรือ มีกิริยาที่แสดงท่าทีชมคนอื่น เพื่อให้เขาดูด้อยกว่า ตนเอง ซึ่งดูเหมือนจะดีที่สร้างสถานการณ์ที่ เหนือกว่าบุคคลอื่น แต่สิ่งที่ทำไปนั้น กลับติดลบ เพราะสิ่งที่ทำไปไม่ได้ใจคนที่เห็นหรือคนที่ถูก

กระทำ และบางครั้งกลับกลายเป็นการเอาคืน จึงทำให้บรรยากาศดี ๆ ที่จะทำให้การอยู่ร่วมกัน อย่างมีความสุขหายไป และถ้าเป็นหน่วยงาน ที่ต้องทำงานร่วมกันด้วยแล้ว ความร่วมมือในการ ทำงานจะหายไป ผลงานที่ได้อาจไม่ประสบ ความสำเร็จอย่างที่ควรจะเป็น บางครั้งดูเหมือน ประสบความสำเร็จดี แต่ถ้ามองลึกกลงไปใน รายละเอียดแล้วจริง ๆ อาจไม่ได้ประสบความสำเร็จจริง ๆ ก็ได้ เพราะคนอาจทำให้ด้วยหน้าที่ ตามความจำเป็น หรือทำให้เพราะกลัวอำนาจ ของผู้มีอำนาจหน้าที่เหนือกว่า แต่ไม่ได้ใส่ใจกับ งานที่ต้องทำ สิ่งที่ออกมาจึงไม่ได้มีประสิทธิภาพ อย่างที่ควรจะเป็นเป็นการทำให้ผ่าน ๆ หรือผ่าน ๆ ตัวไปเท่านั้น และเมื่อวงจรนี้ยังคงอยู่ ไม่มีการ ปรับปรุงผลกระทบที่สะสมนั้นสูกห่อหมก ก็จะแสดง ออกมา และวันนั้นการแก้ไขก็จะยากขึ้น ส่งผลร้าย ต่อตนเอง คนรอบข้าง หน่วยงาน และสังคมที่อยู่ แต่ก็ไม่มีอะไรที่สายเกินไปที่เราจะหันกลับมาและ เอาใจใส่กับคนรอบข้างอย่างจริงจัง ด้วยมารยาท ทางสังคมที่ดีงามให้แก่กันและกัน จะทำให้สิ่งที ดี ๆ กลับมาสู่สังคมเรามากยิ่งขึ้น เกิดความรัก และความสามัคคีกันในสังคม

มารยาทในสังคม

ไปลามาไหว้ มารยาทไทยที่เป็นวัฒนธรรม การทักทายเวลาพบปะกันหรือลาจากกัน “การไหว้” เป็นการแสดงถึงความมีสัมมาคารวะ และการให้เกียรติซึ่งกันและกัน นอกเหนือจาก การกล่าวคำว่า “สวัสดี” แล้วยังแสดงออกถึง ความหมาย “การขอบคุณ” และ “การขอโทษ” การไหว้เป็นการแสดงมิตรภาพ มิตรไมตรี ที่เป็น ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม ซึ่งนับวัน จะค่อย ๆ เลือนลางออกไปจากสังคมไทย ด้วยเยาวชนไทยส่วนใหญ่รับเอาวัฒนธรรม

ต่างชาตินิยมยึดถือปฏิบัติ เช่น การทักทายกันด้วยการจับมือ ด้วยการผกหัวหรือพยักหน้าต้อนรับกัน โดยปกติความอ่อนน้อมถ่อมตนเป็นวัฒนธรรมไทยที่แสดงความเคารพด้วยการไหว้ผู้อาวุโส หรือการรับไหว้ผู้อาวุโสน้อยปัจจุบันกลายเป็นวัฒนธรรมที่เกิดเฉพาะกลุ่มแทนที่จะเป็นวัฒนธรรมในสังคมของคนทุกชนชั้นด้วยสาเหตุที่เยาวชนไทยมองข้ามวัฒนธรรมไทยที่ติงามถูกต้อง มารยาทในสังคมไทยจึงผิดเพี้ยนไปในที่นี้ได้หยิบยกมารยาทในการพบปะสมาคมในสังคมที่สำคัญมีดังนี้

๑. การรู้จักวางตน ต้องเป็นคนมีความอดทน มีความสงบเสถียร ไม่แสดงกิริยาก้าวร้าว อวดรู้ อวดฉลาด อวดมั่งมีและไม่ควรตีตัวเสมอผู้ใหญ่ แม้ว่าจะสนิทสนมหรือคุ้นเคยกันสักปานใดก็ตาม ในปัจจุบันนี้ความเสมอภาคเท่าเทียมกันทำให้ช่องว่างต่าง ๆ เลือนหาย การวางตนเสมอกันมากขึ้น

๒. การรู้จักประมาณตน มีธรรมของคนที่ ๗ ชื่อว่า สัปปริสธรรม ๗ ประการ ได้แก่ รู้จัก เหตุผล ตน ประมาณ กาล ชุมชน และบุคคล โดยไม่ทำตัวเองให้เด่น เรียกร้องให้คนอื่นสนใจ หรือสร้างจุดสนใจในตัวเรามากเกินไป ตัวอย่าง คำเตือนของหลวงวิจิตรวาทการที่กล่าวไว้ว่า “จงทำดีแต่อย่าเด่นจะเป็นภัย ไม่มีใครเขาอยากเห็นเราเด่นเกิน” ในปัจจุบันสังคมพัฒนามากขึ้น ช่องทางการแสดงออกมีมากขึ้น เช่น Internet Facebook Line Twister เป็นต้น ทำให้ทุกคนมีเวทีประกาศตัวตนมากขึ้น ใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ กับใคร และสามารถรับรู้ได้รวดเร็ว การรับรู้ข่าวสารจากสื่อก็ต้องระมัดระวังมากขึ้นด้วย

๓. การรู้จักการพูดจา ต้องไม่ทักทาย

ปราศรัยกับคนด้วยคำพูดที่จะทำให้คนเขาเกิดความอับอายในสังคมและไม่ค่อยเสี่ยงดังหรือยกย่องหัวตาทำท่าทางประกอบจนทำให้เสียบุคลิกภาพได้

๔. การรู้จักควบคุมอารมณ์ คือ รู้จักข่มจิตของตน ไม่ใช่อารมณ์รุนแรงเพื่อไม่ให้ล่วงล้ำที่ไม่ควรล่วง ได้แก่ การข่มระคะ โทสะ โมหะ ไม่ให้กำเริบเป็นคุณลักษณะที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือ รู้จักข่มอารมณ์ต่าง ๆ ไม่ทำลายข้าวของไม่พูดและแสดงกิริยาประชดประชันหรือส่อเสียด

๕. การสำรวมกิริยาเมื่อเดินผ่านผู้ใหญ่ ขณะที่เดินผ่านผู้ใหญ่ให้ก้มตัวพองาม หรือหากผู้ใหญ่กำลังเดินไม่ควรวิ่งตัดหน้า ควรหยุดให้ผู้ใหญ่เดินไปก่อน หรือไม่ควรเดินผ่านกลางขณะที่ผู้ใหญ่กำลังพูดกัน

๖. การรู้จักควบคุมอิริยาบถ ถือเป็นคุณสมบัติที่ดี เช่น เมื่อเราได้ยินเสียงเพลงก็ไม่ควรเขย่าตัว กระดิกเท้า หรือเคาะจังหวะโดยไม่เลือกสถานที่ ซึ่งการกระทำดังกล่าวนี้ถือว่าเป็นอาการของคนที่ไม่ควบคุมอิริยาบถและไม่เหมาะสมกับกาลเทศะ

๗. ความมีน้ำใจไมตรีอันดีต่อกัน การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุขด้วยความรักและเข้าใจกัน ควรมีความเอื้ออาทร มีน้ำใจไมตรีต่อกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน มีความเห็นอกเห็นใจ เอาใจใส่ ทุกข์สุขของผู้เกี่ยวข้องมุ่งดีมุ่งเจริญต่อกัน ที่สำคัญคือน้ำใจในการช่วยเหลือหรือช่วยทำประโยชน์ให้แก่สังคม

๘. การช่วยเหลือผู้อื่น เป็นคุณธรรมขั้นสูงของการอยู่ร่วมกันใน พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมเป็นปัจฉิมโอวาท ความว่า “จงยังประโยชน์ตนและประโยชน์ผู้อื่นด้วยความไม่ประมาทเถิด”

การยังประโยชน์แก่ผู้อื่น ก็คือ การช่วยเหลือผู้อื่นหรือการปฏิบัติเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่นเพื่อประโยชน์ส่วนรวม สังคมจะมีสันติสุข คือ มีความสงบสุข ถ้าบุคคลในสังคมรู้จักการช่วยเหลือผู้อื่น มีความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

ที่กล่าวมาข้างต้นยังคงมีให้เห็นในสังคมไทยแต่เริ่มลดน้อยลงทุกที ฝากผู้ที่เกี่ยวข้องช่วยกันคนละไม้คนละมือ ส่งเสริมให้สิ่งที่ดีงามเพิ่มพูนในสังคมด้วย เรียนรู้ที่จะอยู่ด้วยความสามัคคี เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ด้วยการใส่ใจสิ่งเล็กน้อยในสังคม โดยเริ่มต้นจากการรู้จักมารยาททางสังคม

เอกสารอ้างอิง :

<https://sites.google.com/site/tanutchab865/maryath-thang-sangkham-thiy-thi-yeawchn-phung-mi> สืบค้นวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๙

บ้านมหาตมทอม. (พ.ศ. ๒๕๕๒). “มารยาทในสังคม”. สืบค้นวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ จาก <http://www.baanmaha.com/community/thread24437.html>

อัจฉรา นวจินดา. “มารยาทในสังคม”. สืบค้นวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๕ จาก pirun.ku.ac.th/~agrpct/envelop/character3.doc

อมร สังข์นาท. “วิถีธรรมวิถีไทย”. สืบค้นวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ จาก http://www.nayoktech.ac.th/~amon/in11_2.html

อมรรัตน์ เทพกำปนาท. (มิถุนายน ๒๕๕๓). เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับมารยาททางสังคม. สืบค้นวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๕

จาก http://www.m-culture.go.th/detail_page.php?sub_id=1715

www.oknation.net. (ธันวาคม ๒๕๕๒). “ขอโทษไม่ใช่ขอภัย”. สืบค้นวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๕ จาก <http://www.oknation.net/blog/four-panya/2009/12/19/entry-1>

<http://web.eng.nu.ac.th>. “มารยาททางสังคม”. สืบค้นวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ จาก <http://web.eng.nu.ac.th/aesthetics/document/%E0%B8%A1%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%A2%E0%B8%B2%E0%B8%97%E0%B8%97%E0%B8%B2%E0%B8%87%E0%B8%AA%E0%B8%B1%E0%B8%87%E0%B8%84%E0%B8%A1.pdf>

<http://www.hotcourses.in.th/>. (มิถุนายน ๒๕๕๕). “มารยาททางสังคมของชาวอังกฤษ”. ค้นคืนวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ จาก <http://www.studysquares.com/ /england/ E0%B8%A1%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%A2%E0%B8%B2%E0%B8%97%E0%B8%AA%E0%B8%B1%E0%B8%87%E0%B8%84%E0%B8%A1%E0%B8%8A%E0%B8%B2%E0%B8%A7%E0%B8%AD%E0%B8%B1%E0%B8%87%E0%B8%81%E0%B8%A4%E0%B8%A9/>

www.udru.ac.th. “มารยาททางสังคม”. สืบค้นวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๕ จาก www.

udru.ac.th/website/attachments/elearning/02/19.pdf

www.oknation.net. (๑๐ เมษายน ๒๕๕๕).

“มารยาททางสังคม..เรื่องเล็กน้อยที่ควรใส่ใจ”. สืบค้นวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๕ จาก <http://www.oknation.net/blog/nookkill/2012/04/10/entry-1>

<http://management.aru.ac.th>. “มารยาททางสังคม”. สืบค้นวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๕ จาก http://management.aru.ac.th/mnge/images/pdf/e-book/wanthanee/eb_chapter10.pdf

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx